

Narodna Straža

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOŠI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZ-
MERNO. — ZA IZUZETSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU
NA UREDNIŠTVO I UPRAVU "NARODNE STRAŽE" SIBENIK, POŠT. PRET. 17. — RUKOPISE SE NE VRAĆAJU

BR. 16.

SIBENIK, 16. TRAVNJA 1927.

GODINA VII.

Uskrs

Leži blijed, bez života, omotan u plahtama, leži u zemlji — On začeti život, Tu Ga je položila opaćina i sloba ljudska. Ubili su Ga, pokopali su Ga, da Ga se riješe, da im ne smeta, da ih ne kori za njihovo licemjerje, da ne šiba njihova opaćina. Sad zadovoljno tara plakama, mirno sjede, jer je pokriven teškom kamenom pločom, pače i strahu postavile, da im iz groba ne utoče.

Sve to im nije ništa pomoglo, ni teški kamen, ni straža rimskih vojnika, jer On uskrsnu, kako reče. Uskrsnu i svlada smrt. Uskrsnu i još jednom dokaza, da je Sin Božji. Uskrsnu, da otvori vrata vječnoga blaženstva. Uskrsnu, da u nama učrvi vjeru u uskrsnuće mrtvih.

Važan i silno, znamenit je to događaj — Uskrsnuće. Njegovo, jer to je temelj, to baze kršćanske vjere, koja je u moći toga uskrsnuća preobrazila cijeli svijet, učinila, da je svijet uskrsnuo na novi život — život ljubavi, život sinova Božjih.

Važan je i znamenit događaj Uskrsnuće Njegovo, jer je silna i nada duhovnoga uskrsnuća svakoga pojedinog čovjeka, pače On je onaj, koji nam pruža i daje prigodu, da uskrsnemo, da zbačimo kamen, koji nas sputava, lišiti, da se ne preporodimo na novi život.

Kao što je nekoč Hrist ležao pokriven teškim kamenom, tako i današnji svijet leži pokopan u gomilama zlata i bogatstva, pokopan u ta-

mi nevjere, u blatu materialističnoga mjerja, u sebičnosti. Svijet nema snage, da se digne iz toga groba, jer ne će ga tražiti snaga kod Onoga, koji je u šibila tma, koji je u tami uskrsnuo.

Uskrsnuće mora da dođe, jer inače pogibismo. A kako? — "Tko vjeruje u mene, ne će umrijeti u vijek!" — "Tko blaguje tijelo moje, ima život vječni!"

Evo ti načina, da uskrsneš ti, čovječe, koji si pokopao srce svoje u gomilama krivičnoga imanja; koji se hraniš trudom drugih; koji dereš i krvnjega vođa, koji krv njegova istavaš; Uskrsni ti ti, koji ležiš u močvari svakovrsnih grijeha, bluda, biješenja, koji si pokopao snagu svoju u to uskrsni!

Svijet traži preporod, traži novi život, ali ga ne može da nađe, jer nije svoju ne će da sagne pred neizmjernim veličanstvom Božjim, jer ne će da uskrsne u moći uskrsnuća Gospodinova.

Ima četa, koja prolazi svijetom i vjeruje u uskrsnuće te čeka čas, da tu svoja vjeru duboko usadi u srce svakoga pojedinoga čovjeka. Daj, Gospode, da to čim prije bude, da zaduhne novi, svjež lahor svijetov, koji će donijeti i retno konačno uskrsnuće!

Gospod je uskrsnuo! Uskrsnimo i mi!

Novo talijanske makinacije.

Naša polustalubna agencija „Avale“ bila je donijela saopćenje ministarstva inostranih djela, u kojem se veli, da je Italija i naša država pristala na direktnu pregovore, koji skoro počinju, a voditi bi se na bazi revizije tiranskoga pakta i neptunskih konvencija.

Nato je talijanska službena Agencija Stefan donijela sljedeće saopćenje novinskoga ureda predsjedništva vlade: „Povodom komunikacije jugoslavenske agencije „Avale“ publikovano u Beogradu, u kom je bilo riječi o direktnim pregovorima, koji su trebali da započnu posredstvom između Rima i Beograda, talijanska vlada smatra za slobodno izjaviti, da još nije bilo nikakvog kontakta između poslanika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Rimu i ministra spoljnih poslova gospodina Mussolinija, i da još nije utvrđen datum eventualnoga sastanka da svakako nije riječ o započinjanju pregovora odnosno jednog pregovora, naimo tiranskoga, koji se ne će države Srba, Hrvata i Slovenaca, nego da je riječ o prostoj i jednostavnoj izmjeni mišli u cilju da se razbistri odnos između obiju država.

Istodobno je fasisički poslanik upravio na ministra vanjskih poslova špiti, kojim od talijanske

vlade traži, da otkise sve dosadašnje ugovore, što ih je Italija sklopila sa Jugoslavijom, a u prvom redu rapalski ugovor.

„Giornale d'Italia“ pak objavljuje nova otkrića o vojnim priprema Jugoslavije, koja je njegov dopisnik tobože dobio od arapskih vojnih krugova. U Jugoslaviji da se vrše sa svom žarom pripreve za rat. Vojni ministar je naručio za vojništvo novih odjeća u vrijednosti od 800 milijuna dinara. U Dubrovniku da se ovih dana iskrcavaju velike množine mitraljeza i pušaka. Naručeni da je tobože kod tvornica oružja 120.000 pušaka i municije u vrijednosti od 6 i po milijuna dolara. U španjolskim brodogradilištima da se za jugoslavensku ratnu mornaricu izrađuju torpeda-razarači. Istodobno da se u tim brzično u svoj državi priprema mobilizacija rezervne armije. Dopisnik je tobože doznao, da se sakupljaju čete na albanskoj granici, gdje je zasad sakupljenih na granici već 10.000 oružanika. I ruski i albanski emigranti da su dobili oružje. Da bi Jugoslavija prikrila svoju krivnju, širi fasisična vijesti o nemirima u Albaniji. Jugoslavija inače da organizira ustase na Kosovu, gdje bi onda ti proklamirali neodvisnost Albanije, koju bi Jugoslavija priznala i nato ustase poma-

gala u njihovim operacijama. Konačno izvješćuje još dopisnik, da francuski poslanik u Beogradu na temelju instrukcija svoje vlade sadjeluje pri tim osnovima, kao što da i francuski vojni ataše pokazuje izvanredno zanimanje za vojnu politiku Jugoslavije. Zadržanih dana je otpu- tovalo tobože nekoliko članova generalnoga štaba u Francusku, da spremne nacrt o međusobnom podupiranju Francuske i Jugoslavije. — Ovakva vijesti šire talijanski krugovi, jer hoće, da tim dokazu, da Jugoslavija za najkraće vrijeme pripravi veliku vojničku akciju.

„Giornale d'Italia“ od 12. t. m. donio je opet dugi uvodni članak o tobožnjem uništavanju Talijana i njihove imovine u Dalmaciji i na dalmatinskim ostrvima. Ovaj signal prihvatila je sva talijanska štampa, koja se opet obvrta ova zadnjih dana na Jugoslaviju. Tako trišćanski „Piccolo“ od 13. t. m. donosi uvodni članak pod naslovom „Talijani u Dalmaciji“, u kojemu između ostalog kaže i ovo:

Talijanska štampa možda je u tome i griješila. Dosad se i suviše malo zanimala za sudbinu Talijana u Dalmaciji, koji su ostali pod gospodstvom Jugoslavije. U Rapallu je zatvorena jedna od najboljih stranica našeg ujedinjenja i sa Paktom Prijateljstva izbrisano je jedno od najtežih razočaranja našega pobjedonosnog rata. Problem Talijana, koji su ostali na obalama i ostrvima dalmatinskim, čini se suviše delikatnim u odnosima između obe države, a da ga talijanska javnost može otvoreno pretresati. Međutim korektnost, koja je međunarodnim paktovima država do najvećega poštovanja, savjetovala je Talijanima, da se u pogledu toga problema uzdržavaju, i ako nam jugoslavenski politički krugovi nijesu, to vraćali jednakom mjerom. Onaj, koji po profesionalnoj dužnosti prati jugoslavensku štampu, specijalno onu nacionalističku, zna, sa kakvom žestinom govori o pravu talijanskog irendentizma. Na naš se račun štampaju najnemogućnije stvari i iz beznačajnih događaja opisuje se julijska Venecija kao jedna klaonica, u kojoj pada na hiljadu slavenskih glava. Ideja povratka Trsta i Istre slavenskoj Otadžbini propovijeda se upravo mešajskim fanatizmom. Najvažniji političari, i ako nemaju ništa zajedničkoga s onim običnim Radićem, javno propovijedaju oslobođenje Trsta i Istre.

Zatim „Piccolo“ navodi pisanje jugoslavenske štampe o oslobođenju braće iz Istre te nastavlja:

„Ali moramo da priznamo, da bi za Jugoslaviju bila jedna štetna iluzija, kad bi naše čutanje smatrala našim nekim dizinteresanom u dalmatinskom pitanju. Italija namjerava, da se držki ugovora sa lomljivošću, koja je toliko iskrepa i duboka koliko je bolnija disciplina, koju ona nalaže. Jedna od prvih izvjava Benita Mussolinija, ministra vanjskih poslova, bila je: uprav la. Međunarodni ugovori se poštuju.“ Na toj liniji, pa šogod se govorilo i štampalo s one strane granice, razvijala se i razvija

naša vanjska politika. Ali te se obaveze moraju držati obe strane. Međutim ono, što se događa od nekoga vremena u Dalmaciji, to je na štetu Talijana i to se ne slaže s tom temeljnom maksimumom. Sistematski se ide za tim, da se u Dalmaciji, koja je sa Italijom vezana ekonomskim i moralnim vezama, našima tamo dolje život učini nepodnosivim, i Italija tu ne može da ostane indiferentna. Čitava ta igra ide jedino za tim ciljem, da se praktično poruše garancije, koje su rapalskim i ostalim ugovorima osigurane našim sunarodnjacima u ekonomskim, političkim i kulturnim pitanjima.

„Piccolo“ zatim piše o tome, kako se u Splitu šikantiraju Talijani. Na sve moguće načine omela se i koč trgovačka aktivnost Talijana. „Napokon došlo se dole“ — veli dalje „Piccolo“ da se prije 15 dana u Skupštini izglasao zakon, kojim se sasvim oduzimaju talijanskim građanima; nastanjenima u Dalmaciji, nepokretna imanja.

„Piccolo“ navodi članak „Giornale d'Italia“, pa kaže: „Ta je odredba općega karakter, ali namjera joj je bez sumnje, da potpuno uništi ekonomske interese Talijana u Dalmaciji. Interesima talijanske industrije, koja je odavno stvorena u Dalmaciji, prijete opasnost, da postane žrtvom toga novoga zakona, koji nema precedensa u historiji o lišavanju zemlje i kome je svrha odnarođivanje.“

Spominje konvenciju talijansko-srpsku od 1879. i rapalski ugovor, koji govori jasno o garancijama Talijana i njihovim pravima na razvijanje. Ti su ugovori imali da budu usavršeni i upotpunjeni neptunskim konvencijama, na čiju ratifikaciju Italija uzalud čeka već dvije godine. Novi jugoslavenski zakon izglasan je u vremena najopasnijeg uzbuđenja u odnosima između oba naroda i pokazuje jasnu tendenciju, da se ne samo udaljujemo od neptunskih konvencija, nego da se u svrhu pogodna organska sadržina rapalskog ugovora. Tako ulazimo u jednu opasnu situaciju, koja će kod ispitivanja zahtijevati mnogo energije i delikatnosti, jer ulazi duboko u samu bitnost odnosa između Italije i Jugoslavije. Taj se problem više tiče ministarskih kancelarija nego javnoga mišljenja. To javno mišljenje, u koliko se ono tiče talijanskoga, smatra, da možemo vjerovati, da put, kojim je od nekoga vremena Jugoslavija krenula pod presijom elemenata, tudih njenim vitalnim interesima, nije onaj, koji vodi do cilja.

Sveto — komunikej talijanske vlade i ova nova kampanja talijanske štampe — najjasniji su dokumenti, da Mussolini ne želi, da se mirnim putem i direktnim pregovorima riješe sporna pitanja, već da se ide za ostrim konfliktima, pa i oružanim sa našom državom. Što zapravo hoće Italija i do kojih granica i ciljeva ide njezina kampanja? Poslije ovako brutalne deklaracije talijanske vlade, da se Jugoslavije ne tiče tiranski pakt, naši politički krugovi misle, da ne može više biti ni go-

vora o kakvim direktnim pregovorima, tim prije, što baš tiranski pakt između svih spornih pitanja, koja postoje između nas i Italije, dolazi na prvo mjesto i samo na njegovoj bazi mogu se rješavati sva ostala, u svakom slučaju sponorna pitanja. Našoj državi ne preostaje ništa drugo, nego da se posluži pravom, koje joj daje pakt Društva Naroda kao članici društva Naroda, da se — odstupajući zbog ovako intranzigentnog i gotovo neprijateljskoga držanja Italije od pokušaja direktnoga sporazuma — obrati na jedan viši forum Evrope i svijeta: Društvo Naroda, da već jednom prestane ovo tako izazovno držanje Italije.

Rusko-francuski sporazum.

Nakon pregovora, koji su trajali čitavu godinu dana, sovjetska Rusija priznala je Francuskoj predratne dugove i obvezala se, da će ukupni dug od 3.000 milijuna zlatnih franaka isplatiti u godišnjim obrocima od 70 milijuna zlatnih franaka. Ovaj ugovor bi mogao biti od dalekosežnih političkih posljedica te dovesti do nove grupacije vevlasti na evropskom kontinentu, a i za nas bi mogao biti od velikoga značenja. Navođenjem prijateljskih političkih i ekonomskih veza s Francuskom Rusija postat će opet znatan faktor u evropskoj politici, što bi indirektno moglo da poboljša i naš položaj smanjujući talijanski utjecaj u srednjoj Evropi, koji ona tu kao engleski mandatar provodi, i oslabljujući nas neugodne izolacije, u koju smo zapali pogotovo sada nakon talijansko-madarskog ugovora o prijateljstvu.

Uskrisne potpore invalidima.

Ministar socijalne politike g. dr. A. Gosar odredio je, da se invalidskim organizacijama kao uskrisna potpora podijeli 170.000 dinara.

Veća kemička tvornica u Sloveniji traži lokalne zastupnike

Ponude na Publicitas d. d., Zagreb, Gundulićeva 11, pod „Za-11. 548“.

POKUŠTVO

**ZA GOTOVO I NA OTPLATU
KOD TRGOVINE POKUŠTVA
I TAPETARIJE**

RIKARD DELFIN - ŠIBENIK

VELIKI IZBOR OKVIRA

Vodeća svetska marka

original francuska

„ECLAIR — VERMOREL“
PERONOSPORA PRSKALICE

Generalno zastupništvo i stovarište za cijelu Kraljevinu SHS

Bogato snabdijeno skladište svim sastavnim dijelovima.

„BARZEL“
Subotica.

trgovina gvoždem prometno d. d.,
Na veliko! — — — — — Na malo!

Kako je našima u Italiji!

Rimsko ministarstvo unutarnjih djela saopćilo je goričkoj prefekturi, da se mora u iskaznicama identičnosti ispuniti rubrika „narodnost“ isključivo sa „talijanska“, jer se pod tim izrazom razumljivo pripadnost državi, pa se tako moraju i svi Slaveni u Italiji upisati pod talijansku narodnost. Otisci prstiju na iskaznicama potrebni su samo onima, koji su po čl. 3. zakona o javnoj sigurnosti politički ili inače sumnjivi. Međutim izdano je već na hiljade tiskanica sa otiscima prstiju najčestijim ljudima, našim sunarodnjacima.

Naša djeca u Italiji ne uživaju pouku u materinskom jeziku i uopće ne smiju u školi čuti našu riječ. Školskoj djeci zabranjeno je i za vrijeme odmora govoriti u našem jeziku. Teško njima, ako ih čuje talijanski učitelj. Tako je morala mala jedna djevojčica u Mirni kod Gorice dva sata za kaznu klečati, jer je za vrijeme odmora govorila slovenački.

U utorak 29. ožujka seljak Ivo Pinezić Simunov iz sela Pinežići išao je u Pazinu, da kupi lijekove za svoju bolesnu ženu, koja je imala roditelje. Oko 4 sata popodne vraćao se iz Pazina. U Dragi su mu izašla ususret

4 karabinijera u civilnom odijelu, koji su inače namješteni u Krings. Brigadir zapita seljaka, odakle dolazi. Seljak mu ponizno razjasni, da je bio u Pazinu, gdje je kupio lijek za svoju bolesnu ženu. Brigadir mu je na to odgovorio s bičem, koji uvijek sobom nosi. Nemilo gaje njim izbičevao po leđima. Drugoga dana je ovom nesretnom seljaku umrla žena.

Ovaj isti brigadir karabinijera je tu nedavno isto tako ispremlatio. Mihovila Kučića iz sela Kučići, kojega je otac kasnije morao u Žminj po ljekariju.

Brigadir se stoga boje ljudi gore negoli koje pošasti. Jao ti ga se onome, koji mu dospje u ruke. Upravo divlja nad našim nekušnim svijetom. On sam stvara sebi zakone, kako je uostalom to već učinio u običaj u Istri. Tako je stavio pod policijski nadzor Matiju Pavletića Mihovilova iz sela Grgorci, i to za 5 godina, tako da se bijedan Pavletić ne smije maknuti iz sela, ako mu to prije ne dozvoli g. brigadir, koji ne će da zna za nikakav Sud, kao da ni ne postoji, već sam kroji ovakvu pravdu. Možda još nije daleko dan, kad će početi, da na svoju ruku i internira naše ljude.

Bizantološki kongres u Beogradu.

Od 11.-15. t. mj. održao se u Beogradu veliki bizantološki kongres, kojemu je prisustvovalo oko 300 stranih i domaćih učenjaka, koji se zanimaju za bizantijsku povijest i kulturu. Kako su istočni problemi usko skopčani sa pitanjem sjedinjenja crkava, te stoga svi radnici na tom polju moraju na njih uzimati obzira, to su na tom kongresu sudjelovali i mnogi katolički orijentalisti i helenisti, a među njima i poznati prijatelj Slavena o. Michel d'Herbigny D. I., kao izaslanik Sv. Stolice. Uz druge rumunjske učenjake došao je ovom prigodom u Beograd također i poznati rumunjski historičar svjetskoga glasa Nikola Jorga, najveći živući poznavalac prošlosti balkanskoga naroda.

Slaveni i austrijski izbori.

Na pokrajinskim i parlamentarnim izborima u Koruškoj tamošnji Slovenci istupaju samostalno. Dva mandata u koruškom pokrajinskom saboru su im osigurana. Gradišćanski Hrvati idu zajedno sa kršćanskim socijalistima, koji su postavili jednoga Hrvata na sigurno mjesto.

Depolitizacija Orjuna.

U nedjelju 10. IV. održan je u Zagrebu kongres Orjuna. Bila su prisutna 132 delegata. Kongresu je predsjedao dr. Leontić, koji je predložio depolitizaciju Orjuna, jer je protivnik Orjuna, plemeniti separatizam, doživio slom. Zbog toga je suviše ustrajati na dosadašnjoj taktici Orjuna. Da sama Orjana postane partija, značilo bi cijele pati jugoslavenske snage i bilo bi štetno po jugoslavensku misao, jer poštoje stranke, koje traže ostvarenje istih ideala kao i Orjana. Orjana si, koji žele politički raditi, treba čla djeluju u tim strankama. Zbog toga treba da se Orjana temelji reorganiziraju. O tom prijedlogu

razvila se duga debata. Istaknuto je, da Orjana ima biti vanstranačka organizacija. Pitanje učestvovanja Orjana u drugim strankama odgođeno je, dok veliki čelnik s neograničenom punomoći ne provede strogu reorganizaciju četnika i ostalih Orjana. Dosadašnji mu je direktorij samo pomoćni organ. To se ima provesti u roku od 7 mjeseci. Čini se, da je Orjana doživjela slom, jer ne zna više, za što da radi i kojim stranci da se prikloni.

Rad ministra dra Gosara.

Pravilnik o izboru radničkih povjerenika već je dovršen i bit će ovih dana predan radničkim i industrijskim komorama, da ga provedu. Pravilnik o burzama rada i o potporama nezaposlenim radnicima te o izgradnji jeftinih stanova bit će iznesen pred jednu od prvih ministarskih sjednica i onda prema odredbama amandmana u finacijskom zakonu dolazi pred finacijski odbor.

ORLOVSKI VJESNIK.

Napredak orlovske organizacije. Nakon mnogih tečajeva, koji su održani ove zime i proljeća, naša se orlovska organizacija širi mirno, ali ustrajno. Veliki napredak organizacije osjeća se u posljednje vrijeme, napose u đakovačkoj biskupiji, gdje Orlovstvo postaje već svojina najširih narodnih slojeva. Sada uoči orlovske omladinske dana posebna je prilika sa sve prijatelje orlovske organizacije, da porade oko osnivanja novih društava. Orlovski Savez rado će svima ići na ruku.

Orlovski slet okružja đakovačkoga držice u Vinkovcima 15. svibnja. Za slet se čine pripreve u punom opsegu. Orlovsko okružje senjsko priređuje svoj okružni slet u Vrbovskom. Dan će biti uskoro uglavljen.

Oprost od taksa. Prema novom finacijskom zakonu orlovska su društva oslobođena od plaćanja taksa na ulaznice za sve svoje priredbe, predstave itd. Poblize upute o tome donosi „Orlovska Straža“. Uporozujemo na to.

Orlovske odore. Kako je vrijeme orlovskih nastupa pred nama, a mnoga društva naručuju odore, to se upozoruje, da se za sukno za odore valja pobrinuti zavremena i naručiti ga odmah, jer samo tada može se potrebno sukno u dovoljnoj mjeri naručiti iz tvornice.

GOSPOD. PREGLED.

Glavna skupština Gospodarske Sjedionice u Splitu, 6. o. mj. održala je Gospodarska Sjedionica u Splitu, ovaj nradni katolički novčani zavod, svoju treću redovitu glavnu skupštinu u svrhu odobranja zaključnih računa sa god. 1926. U odanosti predsjednika dra Dulibića vodilo je skupštinu potpredsjednik dr. Miho Poduje. O stanju i poslovanju zavoda iznio je ravnatelj dr. Ivo Millčić iscrpljiv izvještaj, tako da su prisutni članovi dobili prikaz razvoja zavoda kroz ove prve tri godine njegovog optanka. Osobito je istaknuto povjerenje, koje je zavod u ovo kratko vrijeme stakao. To pokazuje osobito jak porast ulošaka. Konecem prve poslovne godine 1924. imaoši su ulošci D. 2.889.809.90; već koncem druge god. 1925. porasli su ulošci na D. 8.095.883.10, a koncem god. 1926. na D. 12.447.758.81. Na kraju prvog tromjesečja tekuće godine 1927. dostigli su već iznos od D. 15.639.136.65. Ovaj je porast ulošaka tim značajniji, što je Gospodarska Sjedionica jedina zadruga ustanova u Dalmaciji, koja se pridružila akciji oko sniskavanja kamatnjaka te je kod nje kamatnjak na uloške niži negoli kod drugih zadruga savoda. Ako ulošci uza sve to kod nje naglo rasta, to je znak, da je povjerenje javnosti u štedionice glavni razlog njenoga napretka. — U istom omladni kao i ulošci porasli su i ostali računi. Ravnatelj je izvjestio također o novooznanovanoj podružnici u Makarskoj, koja je započela sa poslovanjem 1. srpnja prošle godine te se povoljno razvija. Zaključni računi, kao što i izvještaji uprave i nadzornog odbora bili su jednodušno odobreni.

VII. ljubljanski velesajam od 2. do 11. jula 1927. Termin sa prijavu učestvovanja na ovogodišnjem ljubljanskom velesajmu doskora će se zaključiti. Odmah satim počet će se dodjeljivati izložbenih prostora, te će se na kasno došle prijave moći obraditi samo, u koliko će biti još raspoloživoga mjesta. Zato neka se tvrtke u vlastitom interesu što prije odluče na učestvovanje. Svaki industrijalac, zanatlija i trgovac, koji žnade čuvati svoj poslovni interes, izlaže na ljubljanskom velesajmu, koji omogućuje solidno trgovanje i raspečavanje proizvoda. Izlaganje na ljubljanskom velesajmu jedno je od najuspješnijih sredstava, da si tvrtke povećaju svoju proizvodnju. Prijave neka se odmah šalju na ured velesajma u Ljubljani.

KNJIŽEVNOST.

Najveličanstveniji i najslavniji katolički roman. Po sudu cijele svjetske javnosti jest „Quo vadis“ najslavnije djelo velikoga poljskog katoličkog romanopisca Henrika Sienkiewicza. Tko hoće da upozna veličajnost borbe, koju su vodili prvi kršćani s apostolskim pravcima osvajajući Rim, da bude prijestolnicom svega kršćanstva, taj mora pročitati ovo divno remak djelo, koje nam u sasvim novom izdanju baš ovih dana daje zaslužni hrvatski Književno Društvo sv. Jeronima. Kad je ovo najveće naše katoličko nakladno društvo prije nekoliko mjeseci stalo da izda svoju Knjižnicu Dobrih Romana, pozdravili smo taj pothvat s velikim veseljem, a sad ga pozdravljamo to više, što nam se u toj knjižnici daje najdivniji katolički roman u tako krasnoj opremi. Ističemo, da je to sada jedino hrvatsko polupano, a isto i ilustrirano izdanje ovoga djela, koje opisuje preko 800 strana. Izlazi u tri sveske, svaki po 15 dinara. A tko se predobrio na cijelo kolo od 4 knjige, to jest od tri knjige „Quo vadis“ i „Tajna i tajna“ i „Tajna i tajna“ od Zeyera, dobiva svaku knjigu po 10 Din, to jest cijelo kolo na 30 Din i 6 Din poštarine, tvrdo vezano 70 Din s 5 Din poštarine. — Naručite kod Hrv. Knjig. Društva sv. Jeronima u Zagrebu.

SVETOJ ŽRTVI USKRSNICI.
(POSLEDJENICA NA SV. MISI NA USKRS.)

*Svetoj Žrtvi uskrsnici,
Dajte slavu, kritenici!
Janje ovce oslobodi,
Krist nas grijehne preporodi.*

*Sa životom smrt se rasta
I čudesna borba nastaje:
Vođa živih pade tada
I živ život opet vlada.*

*Marija, o kazuj, glasi:
Što na putu vidjela si?*

*Grob ja vidjeh Krista Boga,
Svijetlu slavu uskrsloga,
Anđele i platio bijelo,
U kom bješe drago tijelo.
Ufanje mi uskrslo je,
Krist, moj Gospod i sve moje;
Pred vama će tamo, gdje je
Cvjetan kraju Galileje.*

*Znamo, da si doistine
Uskrsnuo, Božji Sine;
Pobjedniče, Kralju divan,
Budi nama milostivan!
Amen. Aleluja.*

D. Krsto Stolić:

Kaštel.

Šibenik se u povijesti spominje prvi put g. 988, a drugi i treći put g. 1045 i 1065, kao utvrđeno mjesto sv. Mihovila. Odatle je, od najstarije dobe do danas, nastao gradski (općinski) pečat, koji je prikazivao arhondela iznad gradskih utvrda ili ga je obarao čavla u pakao. Lijep je to simbol slavenskoga grada na moru. God. 1066. domaći kralj Krešimir IV. dozvao je u Šibenik mnoge dalmatinske biskupe, a inače je sam rado ovdje boravio, pa smo prosvani „Krešimirovim gradom“.

Začim je sabor, što ga je „kod kaštela“ u Šibeniku g. 1039. okupio Stjepan II., sinovac Petra Krešimira. Nagrada je sva sila naroda iz svih krajeva hrvatske države, da bude naslođni pri svečanosti, kad je posljednji Držislav stupao na prijestolje svojih djedova i pradjedova. Taj kranidbeni sabor bio je prosvjed, da se po Zvonimirovoj udovici prenese nasljedno pravo na hrvatski prijestolje na ugarske Arpade, poimenice na njezinoga brata Ladislava. Vječna je šteta, što je kralj Držislav već g. 1000. ili 1001. umro, pa je onaj i Ladislava i sinovca ma Kolomanu bilo lakše ok sebe okupiti privrženike izamrie dinastije protiv domaćega sina kralja Petra Svačića. Šibenik dakle može biti ponosan, da je u njemu 8. IX. 1089. bio okranjen Stjepan II. (V). Klaić, Hrvatski sabori do g. 1890. u Zborniku Matice hrvatske.)

God. 1107. boravio je u našem gradu hrvatsko-ugarski kralj Koloman u pratnji sa trojanskim biskupom sv. Ivanom Ursinikom. Ivan je nastojao, da ne bude krvavih ratova u Šibeniku, Trogiru i Splitu, a osobito je uspješno radio sa mir sa ratobornim Zadranima. Pošto se Zadar pokorio Kolomana, a on mu zakletvom priznao slobodu, dođe u Šibenik. Ode sa sv. Ivanom u kapelu sv. Mihovila na tvrđavi. Dok je svetac govorio misa, začu bijela golubica nad njegovu glavu, a zatim odleti u nebo. Stoga i danas vidimo

izrađenu golubicu kod velikog oltara u grobišnoj crkvi sv. Ane. Mnogi su pjesnici opjevali taj događaj. Take, Petar Kanavelić († 1719.) u svojoj religioznoj romantičkoj epopeji „Život sv. Ivana“ pjeva (u 19. pj.):

*Kad Koloman kralj ulice
Svetu u crkvu, tu najbarče
Na sag, zlato ki naveze,
Ponižen se kleknut varče;*

*A u on čas poče Ivan sveti
Misa pjevat premoću,
Pred kom bieše dasi kleti
U propasnu peč goruću.*

*I kad pjesan začu svetu:
Na visini Boga slava,
A mir ljudem na svem svijetu
Dobrovoljna sarca i prava;*

*Bielja neg lier i ružica,
Pače od sniega bielja vele,
Doleti mu golubica
Na varh glave siede i biele.*

*I tu se je uzdarjala
Dokli otajstvo nezrečeno
Od nesvarjenih božjeh hvala
Bi od njega dovaršeno.*

*Zatim prostrie perje bieło
I uzleti na visoko,
Gdje je veće ni vidieło
Ni nazrelo nije oko.*

God. 1116. mletački dužd Ordelaf Falier, pošto teškom mukom osvojio Šibenik, nemilo ga opljačka i do temelja poruši kaštel. No kad su Mlečani porušili g. 1126. i drugi hrvatski grad na moru, Biograd, iz političkih i gospodarskih razloga, njegovo je kleteljstvo većinom pribjeglo u naš grad i domalo počelo opet dizati kaštel.

God. 1378. navalio je na Šibenik mletački zapovjednik Viktor Pisano sa 37 galera, i kojima je došao iz Kotora. Nastalo je veliko krvoproliće, jer je u borbi sudjelovalo mlado i staro, muško i žensko. Ipak ga Pisano 28. oktobra sasvim zauze, op-

ljačka i zapali Šibenik, tada najveći grad u Dalmaciji, posta ruševina.

Kad su Mlečani g. 1412. zauzeli Šibenik, porušili su kaštel. No ovaj se ponovno gradio i dograđivao g. 1415., 1417. i 1422., jer je to zahtijevala javna sigurnost. Gradnjom je počeo Blaž Dolfin, pa je stoga poviše glavnih unutarnjih vrata postavio svoj grb od tri delcina. God. 1689. popravljaio se sjevero istočni dio.

God. 1663. 15. II. baš voči čiste srijede udari grom u barutana kaštela. Dobar dio tvrđave nastrada, kao i crkvice, gdje se uvelike štovala prilika Gospe od Milosrđa. Pogine zapovjednik i 43 vojnika. Iste godine tvrđava se i popravila.

God. 1752. 21. VIII. opet udari grom u barutana. Tom je prigodom nastradao gornji dio grada. Kamenje je padalo do Doca. Zapalio se tu i samostan koludrica sv. Katarine. Zbog ovoga događaja bila je ustanovljena savjetna procesija, koja se održavala sve do početka 19. vij. No ostao je do danas još od prve eksplozije očičaj, da se 15. II. u koludričkom samostanu sv. Luce drži savjetna misa i blagoslov.

Tko bi htio potanko znati, kako je izgledao sredovječni Šibenik sa svojim kaštelom, kao i drugim utvrđama, morao bi uzeti djelo „Theatrum nobilium oppidorum“, štampano u Kölnu 1574., odakle je uzeta slika, koja je ovih dana producirana na dopisnicama, ili Camozzиеvo djelo „Isolè, forti, fortezze“ itd., štampano u Mlecima 1571. i 1656., ili pak Vin. Coronella „Mare, golfi, fortezze“ itd. Svakako moramo istaknuti, da je tvrđava sv. Mihovila (od druge eksplozije prozvana tvrđavom sv. Ane) bila vrlo ukusna građevina. Podno nje na sjeveru bila je barutana, a na istoku Gospina kapela, negda sv. Mihovila. Od tvrđave spašao se dvostruki zid („put od pomoći“) sve do samostana sv. Katarine u Docu. I danas se još vide te interesantne zidine. Drugi jednostruki zid spuštao se iza zadnjih kuća u Docu (porušen natrag desetak godina). Treći je bio sve do gradskih vrata, gdje je danas kazalište. Prije navale Turaka u g. 1647. bio je također podignut jedan zid od kaštela prema tvrđavi

sv. Ivana, a zvao se Ključica (tj. ključ naglie). Danas mu nema traga.

Tvrđava je doživjela raznih unutarnjih pregrada. No danas nema ondje stanova osim par sobica za vojnike. Vrlo je neugodna ona zgradića sa žbukom nad kaštelom, koja se vidi sa svih strana, a služi za semaforičku stanicu. Nije nikako u skladu sa bijelim kamenjem tvrđave, pače nije u istoj liniji sa donjim zidovima. S vremenom to se mora preinačiti.

Na zidu prema grobištu nalazi se istučeni mletački lav. Poviše njega je grb sa zmajem i slovima M. G. t. j. Mojsije Grimana, kneza i kapetana Šibenika g. 1430.-32. Na burnoj je strani grb kaštelana Antana Michela (1451.) i kamerlenga Alviza Corraera. Na zidu prema cesti vidi se reljef sv. Mihovila i jedan mali lav. Na istoj strani se nalazi grb Vicka Ema s grbovima generalnoga providara Alviza Priula i Filipa Selomona kaštelana i kamerlenga, kako svjedoči natpis:

Aloysio Priolo Praeside Provinciae
Praetantissimo Annuente
Vincentio Emo Praetore
Vigilantissimo Curante
Hoc In Hostes Propugnaculum
Errectam
Anno Aere Christianae
MDCXXXIX.

U samoj tvrđavi nijesam našao nikakvih natpisa osim na pločama tri njemačke riječi „Thurm“ i dvaput g. 1832. te istučeni natpis u zidu kraj bunara :

... CLL O. P.
..... NT
.. PERVICIVS
.. CASTRI CAP⁹
.. POSVIT

Interesantna je povijest pradavnoga štovanja Gospe od Zdravlja u kaštela, zatim u grobišnoj crkvi sv. Ane, pa u stolnoj crkvi, ali o tome drugi put, jer je dogodine 100 godišnjica prenosa Njezine slike u katedralu, kao i 100 godišnjica grobišta sv. Ane.

Najljepše je pogledati kaštel sa sjeverne strane. Uzdiže se k nebu iznad borove šumice obavij zelenim brljanom. Dužnost je naša, da čuvamo ovakve spomenike.

Don Marko Vežić

Sa ploče pod ploču.

Pred nekoliko dana preminô je i s ovim se svijetom rasô moj zaplijanin Bare Belkić.

Pa što je čudesna u tome, da je umrô? Ili je zar on sam umrô?

Ne velju ja to, ljudi Božji, niti vašu tvrdnju oporičem! Čiglo i usput htjedoh pripomenuti, kako, gdje li on posija svoju rusu glavu....

I Bare je iz Mihkovice i iz područnoga dijela moje župe. Ni bolji ni gori, već ko i drugi. Bit će, da je siromašniji i žitkom oglođena kost. Tamo se on drpa i životari sa svojom Kajusom i sa trojim svojim izdšalim snom — sa Mijom, Grijvom i sa Baldasarom pod ono iskrivljane pozemljušice i šimlatuce. Opet ni ta šimlatuca da je sigurnija ja trošnja od ostalih u Belkića brojnu karapeju, već da taman seja seju dozivala i jedna se drugo zagarenih obraza a skorenih pletenica odjavljivala....

A ipak je nešto, čak i golemo, u čemu Barina kula odvaja od ostalih i komšijskih. — K svakom ćeš Bel-

kica čamezu nekako i olakše pročišćenim utrenikom do na prag stupiti, na sužena i niska vrata vratom i glavom polegnaš pod krov stupiti i tamo saznati te isazati, po kome si posiu došao. Kod Bare je to drugačije, a i naopacnije.

Nad Belkice se izvilo Golo Brdo i golotinjom svojom i surim stjenjem, da ti na jezljiv pogled krv stine, niti ti je dokada, da se raspitaš — otkuda ova s blast, da zadaš ovo jadikova štura življa? Nigda na njemu ni obrsta ni panja, da od njega prutić očeneš i živo pred sobom poreneš, a kamo li miratna cvijetka, da ga djevojci u kitu savijes. Čiglo gladušni bogevalj mogoruš, eno ga, da se za ranih dvacstak proljetnih dana tada baši i zeleni, pozatim povene, te po svu dragu godinu nasadno magarenje k sebi mami, da ga goji i pašom podgaja, kako će, mjesto danas, sutra lipsati i papcima otegnuti.

Sure su se litice Golema Brda opružale sve do Belkića kuća. Dok

su Barini ostali plemenčaci barem u tome nešto naručujući bili, da im litica prijače ne duži, kod Bare ni te štare sreće. Debela se litičina o-pružila na lakte širine i još jače duljine, svojom obajinom svu u zasež polegšicu sprijeda zaokolišila i vanda si ptica, pa češ iz povisočijega prolećeti, dok si živ, ne u-pamti ti, da češ drugačije zaviriti u Belkića dvore već pregaziv tu liticu. — A laširi se i sjaji ona, da će ti na suncu oči zasijetiti, dok je glauka i osklizita poput najzbrušeni-jege stakla. Koracajuć preko nje, ni-jeat li joj naviklo, te se muški pol-kolinčio, ode ti, ko ode, a da i Ma-tuzalove godine dočekaš, umjet češ oštroj buri pričati, kad si niza nju opuzo. Ali je zar jedno čeljade pre-ko nje pregazio, zar je jedan osklizit opanak njome čepao, a sunce je nigda ne grijalo, kiša ne plakala i nevrjeme ne truskalo? — A otkada? — A otkada! — Tko će znati, otkada! — I Barina je pokojna Ma-tusa i majka, koja je prošaste go-dine, gonula starost, pošla Brgu na razlog, za svoje udaube, kad prvih puca k Belkićima pristupila, liticu tu ispred svojih novih dvora zatekla, gdje je i danas.

II.

— Koliko si, da je, Bare, znati, svojih starenika na ovome svome ča-snome domu doživio i upamtio? — upitaj ću ja na zgodi pokojnika.

Kad ono lani da će mu starića majka s ovoga svijeta, došli po me, da je obredim. I uveli su me i izveli preko ploče u četvero. Drugačije niti Matusa mene, a bormi ni ja nju, ne vidjesmo se mi lako na o-vome svijetu.

— Zašto ti to mene, oče, pitaš? — zagledo se Belkić začuđeno u me, kad ja do njega na prizidu po-sjeo, da, ispučen tegotnim putova-njem, mrvu opočinem. — Spomi-njem se pokojnoga djeda Martina, ko ovo tebe sade, a pokojne pra-babe Simice tekao kroza san. — Pa vidi, moj Bare, Sveti te Bartul prosvjetlio i zdravljem po-dario! Da ste vi, koliko vas se kroz brojna koljena iznizalo, svaki po zerićak zubima mrvili ovu litičinu, a kamo li snažnim mrićama, omrvili bi je bili.

— Ne šulja se zubima kamen već slasna pogača! — namjira se Bare, ko zadovoljan, da me nad-mudrio.

— Znam i ja to, bolan ne bio! Već tekar da uz sitni trud golemi obršaj opremiste. Da ste, koliko vas od starine izmijenilo svaki po skrllju mištom okidati i odbijali ovu po-gibeljnu provaliju, da svakoga puta, što preko nje stupaš, na smrt misliti moraš, danas ti se ne bi pričinjalo, da te, izlazeć iz polegšice, ispred nje vuk čeka, kako će te raskasapiti i raskatišiti.

— Lako ćemo mi, za provaliju, za smrt i za vuk! — odmahnu Bare nehajtno rukom. — Kako koje opuze i pane, smjesta se ti izdigne, a tko sitnoj zamjera, malo i valja. Kako je ovo sade, može se i dvadeset koljena izmijeniti; ona će sve isto ovdje zjati i stražu stražiti, svi-jet po njojzi tapkati, a tekar da je Belkići ne poljuljaše, a kamo li o-davle pomaknuše. Ne da siromaštvo, ne dađu tijesni klanci.

— Razumijem te, Bare, i vjeru-jem ti, da je siromaštvo deveta po-kora. A zašto se, junuče bolan, kao siromašak, ne obratiš općini? Dala bi ti ona alat — „macola“, „trapanj“,

praha i „korde“, pa da iskopaš koji „škitet“, i ovu grdeslju makneš. Tako bi rastvorio ravan put i sebi i prišlacu, a ne ovako ti i tvoji sva-koga trenu streptiti, da češ se suno-vratiti i satrati.

— Taman, oče, pred općinsku gospodu ruku na milostinju opružiti! Već vi recite, pa ćete i pogoditi! — Odašje vuče, od lacmanskih, dvora, pa i ti, odrpani Bare, od općinske gospode! I one dvije kapi kiše, što na njihovo skupo i prokšeno ruho pane, valja, da raja ja ovako, ja o-nako podmiri, a kamo li još „trapanje“, „kordu“ i sve, što ono vi, pope, na metre razvukoste i nabroj-iste!

— Ne beljezgjaj, čovječe! Ne će to baš sve, tako biti... A da šta onda, ako ne to? — učuđen se o-gledam ja na Belkića i na njegov ledeni pogled na liticu.

— Što onda? Što i dosada! — uskliknu Bare i cinično, se nasmija. — Kad pločom ravno, kad posrnuv niza nju, dok najstrag sa ploče pod ploču. A ako i ne čemo svi sa nje, već toliči na drugi način, hoćemo, vjerujte, Don Marko, svi poda nju, pa i gospoda, te čak i misnici! — Pri tome se starac nekuda ponosan izdiže. Ko da je nabasao i na moju za uhom žicu mudrosti, te mi je pred oči iznio, kad spomenu ono — pod ploču.

III.

Kako narcih, pred nekolićak da-na preminu je Bare i to nenadnom. Kako, što li, nenadnim i zlonadnim kod našega češ težaka teško u trag ući. — Jedino se zna, da je pločom opuzo, i kako je mrtvimice pao, glavu je rascopao i razmršio, da iz lubanje moždani izvrcili i prosuli se. Je li bio trijezan ili drugačiji, i o

Don I. Vuletin:

Komšiluci u dalmatinskoj Zagori.

Čudnovata li je sudbina naše Za-gore! Ne samo što nema niškola, ni puteva, ni vode, ni liječnika, ni ljek-karne, ni primalje, nego je i socijalnim životom uvijek ista, primitivna i patrijarhalna. S jedne strane je do-bra ta primitivnost, jer odalečuje od naših zagoraca svaku modernu pokvarenost u ohtelji i uzdrži ih više u vjeri i poštenju. S druge je opet strane štetna, jer odstranjuje svaki racionalni napredak u radu, gospo-darstvu i ekonomskom životu. Sva-kako je teško privući ove ljude, koji žive zasebnim i osamljenim životom, novom načinu življenja, racionalnom obrađivanju zemlje i modernim sprava-ma u gospodarstvu, jer je to nji-ma prirodno sa prilikama, u kojima žive i ide od koljena na koljeno. Tomu se protivi i sama formacija zemlje: goli krš, siromaštvo i ne-plodnost, mali kompleksi i klima. Uopće sva krševita Zagora takve je naravi, da je isključeno svako ra-cionalno moderno obrađivanje, koje se ne bi isplatio. Zagorac, kojeg svoga siromaštva ne bi mogao da to nikada ispuni.

Najkrševitija zagora u Dalmaciji je trogirsko, lećevička i drniška, a nešto i sinjska, imotska i vrgorska. Kad su se naseljavali prvi stanovnici, nije im bilo moguće osnovati skupno selo kao po primorskim mjestima.

Bili su to ili bjegunci iz Bosne pred turskom silom ili prajedjoci, koji su se odmah razdijelili u veće i manje komšiluke po raznim ple-menima prema prostoru zemlje. Sva-

tome ukučani mače, a pogotovu nje-gova udovica i starica Kajusa. — Jutra je i drugoga dana Uskrsnača Gospodinova, a na povratku iz nji-hove crkve k svojoj kući, zatekoh da pomiče i škalfivom opatimom, porušena udovica, k svojim dvo-ima gamiže. Raspitat ću se o pokol-nikovoj smrti, te je li joj starost o-poručno osigurao, a najstrag amen-đulam:

— A da šta bi od litice?

— Eno smo je na pazaru paza-rili za žute madžarije! — ko po-sprndno se Kajusa odziva na sneru-ćni moj upit. — Šta je od nje! — Eno je, čeka me, gdje sam je jutro ostavila, da preko nje polegšim i u potleušica stupim!

— A ako opuzeš? — još ću je ja jarknuti.

— Opust ću niza nju, a bude li Barina, onda i poda nju. Nu poda nju će, ne zamjerite, oče, i još tko-god!

Sad Kajusa zakrenu k Belkićima, da preko ploče ugazi u svoju šim-laticu, a ja ravnim i utrim putem k svome selu. Glahom samoćom na Gjoginu potreskujuć, na pamet mi padoše riječi Svetoga Pisma iz knji-ge Ester: — „O tvojoj volji, Gospo-dine, sve zavisi, i nema ga, tko bi se mogao oduprijeti volji tvojoj, jer si Ti sačinio nebo i zemlja i što se u zasežaju neba nalazi“.

Ne bi mi dokada, da se nadalje pozabavim ovim velebnim riječima, jer Gjogin zastade pred župskim dvorom.

Uvjeran sam, da bi se Kajusa svesrdice prislonila uz ove svete riječi Svetoga Pisma, da za nje zna-de. Ta njoj su u prilog. Netom se sretno sastanemo, napomenat ću joj ih.

Blago ili merva, to je prvo i naj-glavnije zanimanje. Pastireki narod, kako su bili svi naši praoci i patri-jarhe. Oko kuća imaju svoje obično stajne zemlje, male oranice, rasti-jelema u tolike čestice i podčestice. Zemlje su obično mrišave i pune kamenčića osim u docima, gdje ih naplov dubri. Ovakve oranice zahtijevaju puno stajskoga gnojiva. Rod je sjetbe minimalan. Ore se primi-tivnim plugom i lemšim sa parom lijenih volova, koje treba uvijek ostalom dočicati i vikati.

Svakoga jutra, kad izađu ovce i goveda na pašu, vidi se, kako se mo-dričasti dim diže iz siromašnih pot-leušica. Domaćica kuha ručak za težake i oruče. Jednostavni i mrišavi ručak. Malo pure navarene sa solju, rijetko začinjene sa uljem, a češće polijene sa mlijekom. Za večeru nešto blitve, kupusa ili kumpira i je-ćmenca kruha. Sa tradicionalnom kršćanskom molitvom; uz prostrano oganjite blaguju svoju čednu večeru, popuša nekoliko lula lošega du-hana i idu na počinak na slamnate krevete.

Komšiluci su udaljeni od svakoga centra. Župnik im je često dale-ko, a isto tako i glavar, čauš iugar. Još dalje im je Općina, Sud i Po-glavarstvo. Dugi krševiti put, ako nije spojen sa željeznicom, prevlažaju pješice, velikom lakoćom i ustrijel-jem po svakom vremenu, često i po noći. Jedini dan svetaćni sakupi ih oko župske crkve. Tu vide i čuju svoga župnika — slušaju mislu i propovijed. Tu im glavar proglašuje na-redbe i oglase. Tu se dogovaraju i pitaju jedan drugoga za zdravlje, za polje, za blago.

Istina je, ovi su komšiluci raštr-kani po pustoj i kamenitoj Zagori i daleko su od svakoga gradskoga komforta. Stanovnici ovih malih oaza ne znaju u zimi ni za tople ka-vane, ni za kazališta, ni za udoban svjetlost. Živu svojim posebnim ži-votom. Zemlja ih mrišavo brani, a oni je obrađuju. Zemlja brani nji-hove kućice, a kućice brane njihove zemljice. No gradovi nemaju tako čistoga zraka i toploga sunca, tako lijepe slobode u prostranoj prirodi i posmatranja prirodnih ljepota. Oni duševnim zadovoljstvom, gledaju, kako niče zelena travka u ožujku, gledaju pun pup na svojim bajama-ma, bijeli cvijet, što zadojiva nji-hove komšiluke u mirisane oaze. Zanju travu, kad se osuši, svojim malim arpom, a tako i pšenica i kukuruz. Samlju ga i nose brašno u svoje hambare i spremaju zimicu kao marljivji mravi. Ne smetaju im ni kola, ni kočije, ni tramvaj. Noćni mir je sladak i blažen. Nema ovdje ni liječnika, ni ljekarna, a ipak je pomor relativno manji negoli po gradovima. Priroda je njemu dru-garica, sunce, rose i sjena svagdanji drugovi. Tjelovježba cijepanje drva, krčenje, bacanje kamena i igra na „balote“. Sve je to zdravije, što mu daje žilavosti, otporne snage i do-broga humora. Zagorac je lula naj-milije razbibriga. Uvijek je uza nj, dapače i za bolesti. Ako mu se ne rači potegnuti „dva dima“, tada je naopako i valja svati brata, da ga naredi. Sve ovo on podneša stojićkim mirom i ide hladnokrvno usuret smrti jer znađe da mu je došlo doba za putovanje u vječnost.

Na neke zgode komšiluci oživu posebnim životom. To su vesela i ugodna slijeva u zimi i kakve sveća-ne prigode pri blagdanima, osobite č

Bočić, Novoj Gogini, Uskru, Dubovima i posebnim patronima, one župe, njezinu koloniju na pretek. Često se razvijaju i kritike vrhu svega onoga, što je tko opazio u gradu. Vrlo su dosjetljivi, kratko i jezgrovito se izrazuju i vole govoriti u parabolama i figurama. Jedini njihov župnik znade i razumije njihov život i običaje. Drugi svi malo, to znači i razumije. Trpi on među njima osamljenost i zapuštenost, tešku svoju službu među rastrkanim komšulucima, osobito po noći po bolesnicima. Tek kad ispušeni župnik franjevac dođe u samostan na zasluženi počinak, tek tada uvida, koliko je uspjelo korak timo, koliko je puta na koncu stavio život u združila. A koliko ih je raspravilo u ovačkoj službi? Ljeto je ovo tragika naših zagorskih župnika!

Bilo bi još puno lakše, kad bi svi oni komšulci bili spojeni sa sredinom sela ili glavnom cestom kolonijalnim putovima. No to nije, tako svugdje. U lečevičkoj i sinjaskoj zagori putevi su neloše uređeni, sredinom pojedinih sela, ali su komšulci većim dijelom ostavljeni sami sebi. Što urade svojim nadničarima, što je sve. Fali im alata, sredstava i inicijative. Ova baš okolnost je glavni razlog, što su sela zaostala u gospodarstvu i napretku.

Ni vode nijesu posvuda higijenična uređena. Vafinom su to kućne čatrnje i lokve (za napajanje blaga). No kad lieti prapnu sve ove vode, prisiljeni su daleko daleko voditi stoku, da im ne crkne. Duge puteve

morska proćka da sadu u obližnja primorska mjesta, da prodadu drva, jaja, kokoši i druge svoje proizvode, a da za to opet kupe soli, petrolja, ulja i sličnih stvari.

Drva imaju doista ili u svojim šumicama ili na suskoj mliži. U njihovim kućama vatra plamsa i veselo pucketa. Zimi je divota ogrijati se. Vatra je za zagore još najbogatiji i najbolji element. Čuva ih od nazebe, daje im svjetlost i toplinu i liječi mnoge bolesti. Kako je ugodno gledati uoči sv. Ivana Krstitelja stotine kriješova oko raznih komšuluka kako u daljini svijetle, a oko njih vesela mladarija igra kole i pjeva pjesme narodne sv. Ivana.

Djeca svih komšuluka vode stada na pašu svaki dan u određeno mjesto ili se rasturča po obližnjoj planini. Uz njih su i veće djevojke, koje kod kućnoga rada ne služe. Ostali muškarci su za radnjom podocima i oranicama. Kod kuće ostaju samo domaćice, stari i nejak djeca.

Dokgod bude ovakve prilike u Zagori, dotle će se uvijek život njihov sporo razvijati, a napredak i gospodarstvo još sporije. Nema izgleda, da će to biti ni u dogledne vrijeme, jer se tu hoće zanome ljudi baviti za ovim pustim krajevima, što uopće fali, i silnih novaca. Sudeći je dakle još dugo i dugo, da ostanu u primitivnom stanju. Dok dodu škole i prosvjeta, dok se nauče zrelo uputama u racionalnom gospodarstvu, dotle će oni još i dalje kurburiti uz nezanjke, siromaštvo i oskudicu.

druge strane boli, kad se ujetimo, da to nijesu kupili naš brodoglasnici iz čednoga dobitka na njihov uloženi kapital; već novcem, što ga je sirotinja zaslužila.

Naši brodoglasnici dobivaju razmjerno veoma jeftinu radnu snagu od naših mornara radi mizerije, u kojoj se naš pomorac nalazi. A čovjek s druge strane mora da živi, i to čini, da naš pomorac i uz najgora uvjeta ide na mora.

Mornari ploveći po svijetu vide različite svoga položaja prema drugima. A u naravi je čovječjoj, da nastoji poboljšati svoje življenje, pak, kad im se pruži prigoda, prekrcaju se. Pogotovo, ako se dočepaju koje sjevero-američke luke. Stvar je veoma jasna, jer se u Americi dobivaju dolari, a u nas tek dinari!

I tu naši kapitalisti hoće da spašuju za šiju slabijega, pak se neki kapetani, kad dođu u koju sjevero-američku luku, opkole policijom, koju slano plate, da opkoli brod i zaprijeti našem mornaru, da si stekne bolje uvjete svome životu, da se ne iskrcu u Ameriku. Ako ipak uza sve strah koji uteče, onda telefoniraju da ih love. Služe se američkim zakonom protiv useljivanja, ali ne iz razloga, da Amerika ne bude prenapučena, već da radna snaga našega čovjeka, koju oni za razmjerno mali novac dobiju, bude i nadalje njima u korist. Američka je policija dosta spretna i američka vlada znade, da skoro sa svakoga stranog broda uteče bez pasoša, koji mornar, pa ipak ne daje, da se tuđi brodovi strahu. Čemu to čine neki kapetani naših brodova, i to na svoj račun, kako nam pričaju mornari?

U našem je nacionalnom interesu, da što više naših zemljaka pođe u

Ameriku, da tamo radi i novac kući šalje. Blagostanje jedne države sačinjava blagostanje njezina stanovništva.

Postupak interniranja naših mornara, dok su u kojoj sjevero-američkoj luci, ponizuje ih u očima stranaca. To stvara reakciju, mržnju, nezadovoljstvo i proti društvenom poretku. Prvi cilj svake dobre uprave mora bi biti, da zadovolji sve potrebne i poštene želje naroda.

Naša država pokazuje u zadnje vrijeme dosta volje za socijalne probleme. Tako se provodi akcija za pomoć nezaposlenima. A prva i najelementarnija stvar takve pomoći je, da dadе zarade nezaposlenima. Ako je pak sam ne može dati u svojoj kući, omogućiti, da je tvoji dobiju u stranome svijetu.

Isto tako je jasno, da proprijetelj djelovanje onoga, koji bi vodio tomo protivnu akciju, jer se to eventualno ne slaže s njegovom špekulacijom. Jer socijalno pitanje je dio našega narodnog pitanja. Nemoguće je, da se rješavaju nacionalna pitanja, a da se istodobno gaze osnovne socijalne pitanja.

Našim bismo mornarima svjetovali, da se nastoje ujediniti u društvo, koje će braniti njihove interese i koje će im na temelju zdravih socijalnih zasada pomoći izvojititi njihova prava. Danas se svatko ujedinijuje, pak se moraju da ujedine i mornari. No neka ih ne vode pogibeljne komunističke ideje — jer su silno štetne i ne će postići ono, što žele, jer bi se samo oblik promijenilo, a ostala bi suština ista — već i dejezdravog socijalizma, kričanskog socijalizma. Samo kričanski socijalizam riješava uretno veliko pitanje: odnošaj kapitala i radne snage.

Banina.

Naše pomorsko pitanje

Socijalnu krizu i nezaposlenost, što muči cijelu našu državu — a i cijelu Evropu — izvanredno teško čutimo mi primorci, pogotovo otočari. Idemo, dana, u dan usuret sve to krajnoj budućnosti. A ni od kuda nema ni trunke nade, da će se položaj popraviti.

Iza slova austro-ugarske monarhije naša jaguna su bivši saveznici razgrabili njezinu bilo trgovačku, bilo ratnu mornaricu. Malo je bilo „A-U-Lloyd“ dopao je Italiju. Neko se vrijeme talijanski brodoglasnici trpjeli naše ljude na svojim brodovima. No većinom znato, ili da od narode naše ljude ili da im u arce bace klicu nepovjerenja prema našoj mladjoj državi izrabljujući našu nevolju. Poslije, iza japanskoga udarova, protjerali su Talijani naše ljude baš nemilosrdno. A naša delegacija, ili bolje oni, koji su je poslali, da uredi neka pitanja između Italije i nas, uvijek je popuštala talijanskim željama i tako im izručivala Dalmaciju i uopće naše more. U onoj, nama primorcima poznatoj, aferi „Case Gattinelli“ propalo je mnoge tisuće lira, što su ih naši mornari ulagali u fond za pomoć pri nezgodama i dalj studiju. Tim je naše primorsko, pogotovo školjarsko, stanovništvo pogodeno u živac.

Najnaravnija bi stvar iz toga slučajda, da se naši državnici zauzmu za naše pomorstvo i da dadu nezaposlenima rade i time ih pomognu. No naši „ogovi domovina“ pokazali su baš poslovičnu nebahnost za naše more. Vicevi i dosjetke, koje koleja među našim primorcima, pokazuju silkovito nerazumijevanje i nebah posvanih čimbenika za naše more.

Što su pak privatnici poduzeli, nije ni iz daleka dovoljno na tome polju, da zaposli naš svijet, kojemu je pomorstvo jedini prihod. Tisuće i tisuće najpogodnije danas gladuju.

Ako se sjetimo činjenice, da u naš kapitaliziranoj vladi, a razumijevanje socijalnih pitanja, koja drmaju cijelim svijetom, da je veoma neznatno, onda je shvatljivo, da našim mornarima nije ni izdaleka priznat rad, kako bi inače moralo da bude.

Mi, koji smo sinovi ili braća mornara, znademo, koliko gorčine imade u sebi kruh, što ga naši ocevi ili braća jedu, strepeći uvijek nad morskou pučinom. Pogotovo oni, koji su na našim prekopceanskim prugama.

Hrana ispod svake kritike. Mnogi se sami iz svoga džepa hrane, jer ne će da imadu okapanja. Spekulacije raznih kapetana kulminiraju u smiješnosti, tako da se vade raznim smicalicama i obećanjima, kad se prisiljeni nevoljom priuče mornari. Izvinjavaju se, da oni nijesu znali, da će se stvar urediti, kad se dođe u prvu luku — i ovome slično. Radni stovari su iznad onih, što su odmjereni kod drugih naroda. Katkada se radi dan i noć, pogotovo na takozvanim „Kargo-bot-ovima“.

O plaćama ne ćemo ni govoriti, jer je poznato, da ne može jedan komarlar ili ložar da namiri sve napreče potrebe svoje obitelji. Uvjereni smo, da naša, pogotovo prekopceanska društva, ne dobivaju ništa manje negoli društva drugih narodnosti. Zašto onda plaće naših mornara puno zaostaju za njihovima? Dokazom su česte vijesti, da je ovo ili ono društvo nabavilo novi parobrod. Tome se radujemo, dok nas opet s

Taksa na maloprodaju vina

Nastojanjem naših vinogradara, da se maloprodaja vlastitoga proizvoda vina oslobodi od takse, uspjelo je samo djelomično. Donosimo ovdje u cijelosti čl. 89. stavka XX. Financijskoga Zakona od 31. ožujka ove godine, koji određuje ovo:

„U drugom stavu 4. napomene uz Tarifi Br. 62. Taksene tarife ima se dodati nova rečenica, koja glasi: Ovu taksu ne plaćaju vinogradari Dalmacije i Hrvatskog Primorja sa svim ostrvjem i Kastavskim erezom, kada toče vino vlastitog proizvoda sa vlastitog zemljišta, ako to točenje ne traje duže od dvadeset dana.“

Sve kazne, koje su dosad izrečene u pomenutim mjestima po krivicama za bespravno točenje vina sa vlastitog zemljišta, ne će se izvršivati, a plaćene kazne ne će se vraćati.“

Tu je dakle prihvaćeno stanovište vinogradara, ali samo za ograničeno vrijeme točenja od 20 dana. Prema tomu, ako točenje traje preko 20 dana, taksa bi se imala naplatiti. U takvom ograničenju je velika nezgoda za onoga malog i srednjeg vinogradara, koji bile radi konkurencije, bilo radi slabije vrsti vina, ne bi mogao da svoje vino rasprodade kroz taj rok.

Po našem mišljenju taj rok od 20 dana ne treba da bude nepreki-

dan, jer to zakon ne zahtijeva. Tako tešak može u više navrata da toči vino. Samo ne smije da prekorači vrijeme od ukupno 20 dana, za koje mu zakon daje pravo točenja bez takse. Zakon pak ne propisuje kakvih posebnih novih formalnosti za ovo ograničeno točenje. Ostajemo i dalje na staovištu, da zakon o taksama predviđa točenje vina kao obrt, kao zanimanje, što nije slučaj kod naše težačke maloprodaje. Pošto je vlada gorajom novom odredbom ipak uvažila donesle prilike i potrebe težaka, možemo očekivati, da će ići i korak naprijed i potpuno udovoljiti našim traženju, tim više, što će se iz budućeg iskustva vidjeti, da je ograničenje na samih 20 dana uopće nezgodno i nedostavno u mnogim slučajevima dostojnim obzira.

Svakako je nastojanje vinogradara imalo potpuni uspjeh a tomu, što je obustavljeno izvršenje svih izrečenih kazna, globa, koje su dosegle bile strahovitu ukupnu svotu, a koje bi mnoge bile upropastile.

Šoferska škola

izobrazuje kandidate praktički i teorijski, za samostalne vozače (šofere) Dame, gospoda primaju se dnevno. Poduka temeljita, uspjeh siguran. Zabilježite prospekte. Auto-Skola, Zagreb, Kaptol 15. Telefon: 11-95.

**DROGARIJA
VINKO VUČIĆ**

ŠIBENIK

OPTIKA.

Zastupstvo Zeiss-ovih leća.

**IZRAĐUJE SVE VRSTI
NAOČALA PO LIJEČNI-
ČKOM PROPISU.
PRIMAJU SE POPRAVKI.**

Telegram:
HOTEL KRKA

GRAND HOTEL „KRKA“
ŠIBENIK

Telefon: 101.
BR. 2.

Novo restaurirani prvoklasni hotel sa kavanom i restauracijom.
Odlična kuhinja. Hotel sa 60 soba. Centralno grijanje. Kupaoce.
Saloni za bankete.

Koncert i Jazz-band kapele Müller-Strelly

Najbolja vrsta domaćih i stranih vina. Sarajevsko pivo. Hotel se
nalazi na najljepšem i najprometnijem položaju grada uz moreku
obalu i u neposrednoj blizini željezničke stanice. Snabdjeven je
sa svim modernim komforom.

Soba sa jednim krevetom od Din. 40- do 60-
" dva kreveta " " 80- " 120-
Penzion Din. 88- sa poslugom.

U cijeni je uračunat općinski porez, rasvjeta i centralno grijanje.
Trgovački putnici sa legitimacijom uživaju 10%, u hotelu, a u
restauraciji 20% popusta.

10% posluga.

Bezpriskorna posluga.

Scotti Stjepan - Josip

Šibenik

Gradska vrata

Radnja utemeljena god. 1919.

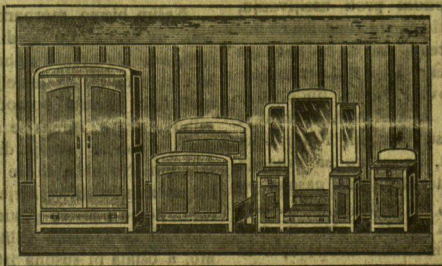
Preporuča cijenjenom Građanstvu
svoju dobro poznatu postolarstvu
radionu sa sve vrste novoga i
staroga posla.

**Izradba brzai
cijene umierene!**

Vlastita izradba sandala, šivanh,
kovanih i ostalih postola od kože.
Vanjske narudžbe opremaju se
odmah po šalji.

**Skladište prvoklasnog pokućstva Prve
jugoslavenske tvornice**

Josip Povichil, Osijek.

Preporučuju se elegantne spavaće i je-
daće sobe uz veoma niske cijene; na-
dalje pojedini komadi soba, željeznog
pokućstva i t. d., koje dobijete kod:

Prodaje pokućstva i tapetarske radnje

Stjepan V. Karković
Šibenik

Tapetarske radnje se izvršuju brzo i tačno.

**Gg. župnici, crkvinarstva i bratovštine
upozoruju se na**

**prvoklasne svijeeće
odlikovane**

Tvornice Vlad. Kulić

Šibenik - Ulica Kralja Tomislava

koje se mogu dobiti u svakoj ko-
ličini i kvaliteti uz povoljne cijene.

**Najsigurnije možete uložiti
svoje prištednje, ako ih povjerite**

Gradskoj Štedionici u Šibeniku
na uložnu knjižicu, jer za uloške
kod štedionice jamči Općina Ši-
benik cijelom svojom imovinom
i poreznom snagom.

**Prikupljeni ulošci od 13. IX.
1926. Din. 2,700.000.-**

Ugljениčko Društvo „MONTE PROMINA“ - Siverić

Ravnateljstvo Rudokopa u Siveriću.

Rudokop „Monte Promina“ Siverić — najveći na obalama
na Jadranu — proizvada dnevno 1000 tona ugljena, koji zva-
nično utvrđenim analizama prelazi 5700 kalorija. Leži na glavnoj
željezničkoj pruzi Zagreb—Šibenik—Split, a vlastiti ga kolosjek
spaja sa Velušćkim rudnicima. Radnje u rovovima vršene su naj-
modernijim strojevima, pokretanim električnom silom visoke nape-

tosti, dovedene sa vlastite — u Dalmaciji najmodernije — Hidra-
ulične centrale Slapa Krke. Posebne mašine za razvrstavanje ugljena
po veličini na krupni, orahasti i sitni, pa je stoga najpriklad-
niji za kotlove i peći razolikih sistema industrijskih i parobro-
darskih poduzeća.

Ukrcavanje u Šibeniku vrši se vlastitim električnim di-
zajlkama.

Prometna Poslovnica u Šibeniku.

Gradske vijesti.

SRETA USKRS svim čitaocima, oglašivačima, prijateljima i suradnicima želj — Uredništvo i Uprava „Narodne Straže“.

Uskrni obredi u katedralci. Na Uskrs svečana pontifikalna sv. Misa počet će u 10¹/₂ sati. Preko nje će presv. biskup održati homiliju i podijeliti Papinski blagoslov. „Cecilijanski Zbor“ će pjevati četveroglasno „Missa brevis“ Op. 34 od V. Gollera, a preko Prikazanja „Kraljice neba, raduj se“. — Na uskrsni ponedjeljak u 10¹/₂ a, počinje svečana sv. Misa uz pontifikalnu asistenciju, iza koje će korizmeni propovjednik mp. A. Nižić održati svoju zadnju oproštajnu propovijed.

Pripomoć siromašnim ribarjima. Direkcija pomorskoga saobraćaja podijelit će preko lačke kapetanije izvjesna količina ribarskog alata i to najsiromašnijim ribarima šibenskoga okruga u ime pripomoći. Taj je alat već i stigao.

Vatrogasni dom. Teren, na kojem se ima da izgradi Vatrogasni dom na Mrkičinom brdu, već se da go planira, pa će se za kratko vrijeme započeti podizanjem same zgrade.

Duhovne vježbe za dake. 7-10. t. mj. društvo Učiteljske škole obavilo je duhovne vježbe. 10. t. mj. popodne bila je zajednička sv. isповijed, a na Čvrticu jutro svi su učenic(i)-ce) pristupili na sv. pričest. Duhovne govore držao je kateheta Msgr Šare don Ante. — Koncem prošle i početkom ove sedmice i društvo obija gimnazija obavilo je duhovne vježbe. Nižeškolicima je držao propovijedi gradski župnik Msgr Bjačić kan. Ivan, a višeškolicima kateheta preč. g. don Rudolf kan. Pjan. Duhovne vježbe su se zaključile zajedničkom sv. isповijedu i pričestima.

„Rijeka Krka“. Pred kratko vrijeme izdao je u vlastitoj nakladi u Šibeniku naš suradnik don Krsto Stokić vrlo lijepa knjiga „Rijeka Krka“. U toj knjizi velikim marom opisan je čitav tok rijeke Krke, nje-ne prirodne krasote, a knjiga ima i 54 slike tolikih divnih slapova Krke, predjela uz rijeku i historijskih mjesta. Ova lijepa knjižica, koju svakom najtoplije preporučamo sadrži 94 stranice maloga formata na najfinijem papiru, a dobiva se kod pisca za 14 dinara s poštarinom.

Srećka salubritetna komisija obilazila je sadnjih dana sve radnje, te je glavne hotelle, kavane i veće radnje pronašla u potpunom redu, dok je neke gostionice u gradu i na periferiji pronašla u vrlo lošem stanju. Također i gradska kisonica u velikom je neredu te ne može da zadovolji potrebama grada. Čajemo, da se već radi o popravku ili gradnji nove.

Zemljinički ispit kod Višega Zemaljskog Suda u Splitu položili su šibentani Janaković Andrija i Burić Vicko.

Pod željezničkim vagonima. 9. t. mj. u 6 sati popodne dogodila se na obali kod stalaglite boksite užasna nesreća. 21. godišnji radnik Bikić Ante iz Prgomete našao je smrt pod željezničkim vagonima prvoga dana, čim je stupio na taj pozao. Nekoliko radnika na bauksitu guralo je tri željeznička vagona, te je jedan od njih pao na Bikića, da sa-

kopča vagona. Kako je ovaj bio neiskusn, zapao je među odbojnice vagona, koji su ga užasno zgaječili. Zatim je sav iskrvavljen pao na tračnice, te mu je kolo odrezalo desnu nogu poviše čička. Radnici su ne sluteći ništa gurali vagona u-vijek naprijed, dok nijesu neki mor-nari opazili nesreću. Malo iza toga nesretni mladić preminuo je dok su ga namjeravali prenijeti u bolnicu. Radnici su uapšeni i predani državnom odvjetništvu.

Krstaš „Dalmacija“ otplovio je 11. o. mj. iz luke. S njim je pošla i momčad podoficirske škole u Mandalini na naučno putovanje po ja-dranskoj obali.

Predavanje. 10. t. mj. održao je u Zemljoradničkoj štionici predava-nje o racionalnom vinarenju vinar-ski nadzornik g. O. Ivan Bilić.

Izletnici. 12. t. j. m. posjetili su naš grad đaci splitske srednje tehničke škole, graditeljakog odsjeka, pod vod-stvom inž. g. Martinisa. Izletnici su pregledali zanimivosti i industrijska preduzeća u gradu.

Dr Bernardi, dosadašnji državni pododvjetnik, premješten je u istom svojstvu i već otputovao u Split, a na njegovo mjesto imao bi doći do-sadašnji sekretar upravnoga sudišta dr Krekić.

U fond kupališta „Jadrije“ darov-all su: gg. Nikola Skalčić Din. 50, Jadronja Josip Din. 30, te Bruno Merlak i Ante Frua po Din. 20, da počaste aspomena blagopokojnoga Klauđija Šupak, na čemu im Upra-va najljepše zahvaljuje.

„Jadranska Straža“. Mjesno povjereništvo „Jadranske Straže“ sasvi-lje sve članove za ponedjeljak 18. t. mj. u 11 sati u prostorije Sokol-skoga društva na konstituirajuća skupština.

Gosp. B. Lavrnja, pukovnik, komandant 4. žandarmerijskoga puka, vrši ovih dana službene pohode po žandarmerijskim stanicama šibenskoga sresa.

Nesreća. 71-godišnja starica Ma-rija Papanja sušila je rublje i, dok ga je prostirala po žici razapetoj na terasi uz kuću, nenadano joj se opu-sila noga, puče žica, ona izgubila ravno-vjesje te se s velike visine sru-šila na zemlju. Odmah su je prenijeli u bolnicu, gdje je malo zatim iz-dahnula.

Stranci. Zadržanih se dana nalazi u našem gradu veliki broj stranaca Engleza, Nijemaca, Čeha, a i Slove-naca. Vide se mnogi u turističkim odjelima.

Izletnici „Karađorđem“. Neko-liko stranaca iz njemačke Austrije pravi izletno putovanje parobrodom „Karađorđe“. U ponedjeljak 18. o. mj. stići će iz Raba u 4 sata poslije podne u Šibenik, te će sutradan prosljediti za Split.

Naši pokojnici. Od 3. — 15. t. mj. umrli su u privatnom stanu: Bogdanović Dinka Dunkina (2 g. i 5 m.); Bujas Vice pk. Grge (64 g.), Šare Duma pk. Mate (76 g.); Šupak Klauđij (41 g.) i Baljka Ive Jerin (10 m.); u bolnici: Jeličić Jerka žena Đure iz Smoljane (30 g.) i Papanja Marija ud. pk. Nikole iz Šibenika (71 g.); utopio se: Kandido Joso iz Šibenika (52 g.); nesrećenik: Bikić Ante liliž iz Prgomete (21 g.). — P. u m. l

Nepovoljne prilike za iseljiva-nje u Kanadu. Naš Generalni Kon-sulat u Kanadi upozorava najozbilj-nije sve one, koji žele u Kanadu, da dođu samo oni, koji hoće zaista da rade kao zemljoradnici. S far-merom neka sklope ugovor barem na godinu dana, da ne bi u zimi ostali bez zaposlenja. — Svi oni, koji dolaze tamo u namjeri, da se pokriomčare u Sjedinjene Države, varaju se. Naprotiv sigurno je, da će biti uhvaćeni i kažnjeni zatvorom do godine dana, te zapljenom čitave imovine. Isto i oni, koji misle, da će dobiti zaposlenje u rudnicima i fabrikama, neka ne dolaze u Kanadu. Ona ih ne treba, jer je mno-go kanadskoga radništva nezaposleno. Prije ili poslije njih će dočekati te-ška razočaranja u Kanadi.

† Radoš Franceschi. U Omišu je 18. t. mj. nakon duge i teške bolesti otkrijepljen svetotajstvima sv. vjere u 70. godini života umro g. Radoš Franceschi pk. Frane, bivši opć. prisjednik, član uprave Stedio-nice, poslovođa „Jadr. Plovidbe“. Pokojnik je bio jedan od najugled-nijih omiških građana te u svojim mladim danima među prvim borci-ma narodnoga preporoda. 14. t. mj. priredan mu je vrlo lijep sprovod uz vrlo brojno učešće građana i seljaka iz okolice, među kojima je bio osobito obiljubljen. Dobrom po-kojniku želimo vječni pokoj, a rod-bini, osobito uciviljenoj obitelji dra Vjekoslava Vučića, naše saučesće!

Promet u luci. 3. o. mj. doplovio je tal. parobrod „Petararca“, da ukrca 110 tona celuloze za Rotterdam i 150 tona karbida za London, a jedrenja-ća „Adriatico“ ukrkala je istoga da-na 150 tona ugljena za Senegaliu; 6. o. mj. tal. jedrenjaća „S. Maaro“ 180 m³ građevinskoga drva za Mol-fettu; 7. o. mj. došle su jedrenjaća „Buenos Aires“ po 95 tona ugljena za Monfalcone, jedrenjaća „I 4 fra-telli“ po 200 m³ građevinskoga drva za Manfredoniu, te jedrenjaća „M. Gactona“ po 120 m³ građevinskoga drva za Manfredoniu; 8. o. mj. doplovio je u luku veliki preocean-ski parobrod „Bosanka“ i počeo kr-cati 5600 tona bauksita za Rotter-dam, parobrod „Dalmacija“ 280 to-na ugljena za Sušak, a jedrenjaća „Giuditta“ 200 m³ građevinskoga drva za Manfredoniu; 9. o. mj. pripio je tal. parobrod „Orsolina“ i ukrcao će 1400 m³ građevinskoga drva za Napoli. 11. o. mj. dovela je iz Ravene jedrenjaća „Lavorin“ 80 tona sumpora, a jedrenjaća „Ar-chimede IL“ ukrkala je istoga dana 100 tona ugljena za Monfalcone; 12. o. mj. stigao je parobrod „Chry-sala“, da ukrca 1000 m³ građevnoga drva za Bengasi; 13. o. mj. motornu jedrenjaća „Jela“ došla je u luku i ukrkala 550 tona ugljena za Rije-ku, a 14. o. mj. parobrod „Monte-bello“ počeo da krca 800 tona ug-ljena za Monfalcone; 15. o. mj. do-vela je iz Ravene motorna jedre-njaća „Laudi“ 70 tona sumpora.

„ITO“ pasta za zube - najboljal

Razne vijesti.

Hodočašće na Trsat. Dešava se često, da kod teškoga posla, svakidašnjih briga i suviše upremo svoje oči u zemaljski vrtlog. Čovjek se osjeća potpuno preporodeno, kada poslije mnogo godina izvrši duhovne vjež-be, prekratno se osjeća na mjestu, na ko-jemu Bog dijeli osobite milosti. Vrlo je omiljeno hodočašće Majci Božjoj na Trsat kod Sušaka, gdje je bila nekada kućica sv. obitelji. Na lijepom brežuljku, sa kojega je lijep rasgled na siju Jadransko more, stoji

orkva, koja s dana u dan, iz godine u go-dinu prima u svoje prostorije hodočašnike, koji traže utjehe kod Majke Božje. Mnogi se s veseljem sjeća sretnih momenata na tom svetom mjestu! Mnogi, koji je hodo-štao, usklikno je: „Ako bude još koji put hodočašće na Trsat, zasigurno ću mu se opet pridružit!“ — Ove godine će biti akup hodočašće na Trsat 23. jula. Vožnja će biti polovična. Tom prilikom mogu svi besplatno učiniti izlet na moru, tako da će se tjelesno i duševno preporučeno vr-titi svojim kućama natrag. Opširnije o tome javit ćemo još naknadno. — Prijave prima „Sveta vojska“, Ljubljana, Poljan-ski nasip 10

„Hrvatski Radša“ imade na raspolo-ganju 25 bravarskih naučnika (šgrta); 6 kiparskih; 4 klesarska; 2 klobučarska; 6 knjigovežarskih; 6 knjigotiskarskih; 15 kro-jačkih; 6 krznarskih; 6 limarskih; 20 me-haničarskih; 8 postolarskih; 8 rezbar-skih; 15 stolarskih; 8 tapetarskih; 6 to-karskih; 4 urarska; 2 zlatarska i 4 su-barska naučnika. Molimo gg. poslodav-ce gornjih privrednih struka, koji treba-ju naučnika (šgrta) za svoju nadnju, da se obrate na „Hrvatskoga Radša“ u Za-grebu, Senolina 16, koji će nastojati, da na-rudžbi brzo udovolji. Pitomci „Hrv. Rad-še“ siromašnih su roditelja, ali su nadare-ni dječaci i pošteti, te će svakoga zadovo-ljiti. — Osim toga imade „Hrv. Radša“ raspoloživih mjesta za dječake, koji žele učiti aljeđaće privredna zvanja: za 2 bojadisara; 1 česljara; 9 četkara; 1 dimnjačara; 15 go-stioničara; 10 kolara; 1 košarača; 2 kotla-ra; 8 kovača; 2 kožara; 1 lončara; 4 sla-štičara; 10 mesara; 8 mlinaara; 5 opanačara; 30 pekara; 1 pečara; 3 poljoprivrednika; 6 soboslikara; 4 trgovca željezom, staklom itd. i 5 užara. Roditelji, dotično skrblivi, koji svoju djecu (od 14 do 16 godina, koji su svršili najmanje 4 razreda pučke škole i koji su nadareni, pošteti, zdravi i nepo-kvareni) žele posvetiti ovim navedenim zva-njima, neka se obrate na najbližu organi-zaciju „Hrv. Radše“, a ako ove nema u mjestu i blizjoj okolici, onda se neka obra-te radi uputa neposredno Središnjici „Hrv. Radše“ u Zagrebu, Senolina 16.

Protiv neptun. konvencija.

Na sjednici splitske oblasne skup-štine od 13. t. mj. jednoglasno je pri-mljena ova rezolucija protiv neptun-skih konvencija:

„Oblasna skupština splitske oblas-ti pri prvom svom sazivu svjesna, da neptunske konvencije u mnogim pojednostima bitno zasijecaju u pri-vredne, socijalne i nacionalne inte-rese ove oblasti, smatra svojom duž-nošću, da saglasujući se sa apelom, koji je upućen sa strane svih javnih korporacija ove kao i ostalih primorskih oblasti, najživlje preporu-ću kraljevskoj vladi, neka poradi, kako bi primorske krajeve obranila od svake tuđanske najezde, što je s obzirom na prirodnu funkciju naše jadranske obale u isto vrijeme imperativni zahtjev općeg državnog i narodnog interesa.“

POLAR

specijalne ribarske svijetiljke

od 800 — 3000 svijeća jakosti
jednostavno rukovanje, nezna-tna potrošnja petroleja.

Vlastiti radiona za popravak.
Najjeftinije nabavno vrelo!

„PETROPLIN“, ZAGREB, DRASKOVIĆEVA 58.
Najveće skladište u S.H.S. 25 modela svijetiljaka.

Vlasnik, izdavalac i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

Pučka Tiskara - Šibenik

Prima na izradbu sve u tiskarsku struku zasijecajuće radnje kao književna djela, tiskanice za sudske, općinske i župne urede, trgovačke listovne papire, račune, omote kao i posjetnice i slično.

PETAR COLOMBO
— ŠIBENIK —

Zastupstvo i Skladište Građevne Industrije

„Zagorka“ D. D.
Zagreb

Prodaja prvoklasnog „Zagorka“ Crepa Kupa za krovove te svih vrsti opeka punih i šupljih.

Majoličnih i Keramičnih pločica u svim bojama i dimenzijama te opeka za peći (šamot)

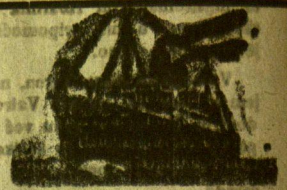
uz najbolje i najjeftinije cijene.

Jadranski Promet

trgovačko društvo

Šibenik - Stara Obala

Trgovina brašna i zemaljskih proizvoda na veliko.

U Australiju
za Lira Sterlinga 28.-

U Južnu Ameriku
za Lira Sterlinga 19.-

otprema Agencija
JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK
Tražite upute.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

Podružnica Šibenik.

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.

UPOZORUJE SVE INTERESE NA SVOJA TVORNIČKA PODUZEĆA:

„ŠEŠIR“ D. D., ŠKOFJA LOKA, TVORNIČKA ŠEŠIRA.

„STORA“ D. D., ŠT. VID KOD LJUBLJANE, TVORNIČKA ZAVJESA.

ZAVOD ZA IMPREGNIRANJE DRVA D. D., LJUBLJANA.

„KRISTAL“ D. D., MARIBOR, TVORNIČKA OGLEDALA I BRUŠENOGA STAKLA.

„SVETLA“ D. D., LJUBLJANA, TVORNIČKA ŽARULJA I ELEKTR. MATERIJALA.

„ATLAS“ D. D., NOVI SAD, TVORNIČKA POKUŠTVA.